

Învățătura ortodoxă despre ierurgii

Lucrare tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2012

Învățătura ortodoxă despre ierurgii

În afară de Sfintele Taine, Biserica Ortodoxă mai are și alte slujbe pentru sfințirea omului, care se numesc *ierurgii*. Acestea sunt rugăciuni de binecuvântare și sfințire a omului în diferite momente și împrejurări ale vieții, precum și de binecuvântare și sfințire a firii înconjurătoare și a diferitelor obiecte sau lucruri de folos omului.

Care este rostul și scopul ierurgiilor?

Să curățe și să binecuvânteze pe om și firea înconjurătoare sau vietățile și lucrurile de care omul are nevoie pentru trai sau pentru mântuirea sufletului și preamărirea lui Dumnezeu. Căci păcatul primilor oameni a adus stricăciunea și nefericirea nu numai în viața omenească, ci a stricat și armonia dintru început a firii înconjurătoare, când toate cele ce făcuse Domnul „erau bune foarte” (Facerea 1,31). Greșeala protopărinților neamului omenesc a tulburat și pacea celorlalte viețuitoare, peste care Dumnezeu îl făcuse stăpân (Facerea 1,28-30), și a prihănit pământul, din care omul fusese zidit, dar pe care e silit să trăiască, din care el își trage hrana și mijloacele de trai și cu care este, prin urmare, înfrățit în această viață. Asupra tuturor acestora apasă blestemul Ziditorului, de după căderea lui Adam: „Blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale! Spini și pălămidă îți va rodi el și te vei hrăni cu iarba câmpului! În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce” (Facerea 3,17-19). Urmările păcatului au păgubit deci nu numai ființa omenească, ci s-au răsfrânt asupra

întregii firi, făcând-o să sufere împreună cu omul, să aștepte și să dorească și ea izbăvirea din stricăciune, precum ne spune Sfântul Apostol Pavel: „Căci făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din cauza aceluia care a supus-o – cu nădejde, pentru că și făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să fie părtașă la libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu. Căci știm că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum” (Romani 8,20-22).

Căzută sub înrăurirea și puterea celui rău, din pricina păcatului omenesc (Efeseni 2,2), firea văzută a primit, odată cu omul, putința de a fi adusă din nou la curățenia și armonia dintru început, prin venirea Mântuitorului. Îmbrăcând cu adevărat firea omenească, Mântuitorul Și-a legat toată viața Sa pământească de natură: mergând pe pământ, a străbătut ogoarele și lanurile, a iubit florile câmpului și a admirat păsările cerului, pe care le-a dat pildă omului pentru strălucirea și frumusețea lor, a mâncat roadele pământului, S-a botezat în apa Iordanului, a fost uns cu mir și aromate. Astfel, sfințind El Însuși firea omenească pe care a purtat-o, Mântuitorul a lăsat Sfinților Săi Apostoli și puterea de a sfinți firea înconjurătoare, de a o sustrage de sub înrăurirea și stăpânirea celui rău (Matei 10,8; Marcu 16, 17-18), de a o aduce din nou sub înrăurirea harului dumnezeiesc, spre slava lui Dumnezeu și spre folosul omului¹.

De aceea, Biserica Ortodoxă binecuvântează toate lucrurile firii: florile și iarba câmpului, țarinile, livezile și lanurile, roadele pământului și fructele pomilor, ramurile arborilor, mâncărurile și tot ceea ce vine în atingere cu omul, după folosul și trebuințele fiecăruia. Ea binecuvântează, de asemenea, și munca credinciosului, ocupațiile și îndeletnicirile cu care acesta își întreține viața, începutul și sfârșitul

---

¹ Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, traducere în limba română de Pr. T. Bodogae, Sibiu, 1946, p. 128.

oricărei munci, precum și momentele, întâmplările și împrejurările cele mai de seamă din viața noastră, atât cele de bucurie, cât și cele de întristare. Toate rugăciunile și slujbele săvârșite cu un astfel de scop și în asemenea împrejurări poartă, în general, numele de ierurgii.

Care sunt roadele sau efectele ierurgiilor?

Prin ele, puterea sfințitoare și înrâurirea curățitoare a Bisericii se revarsă atât asupra ființei omenesti, cât și asupra întregii firi, scoțând-o de sub puterea blestemului și sfințind-o. Cu alte cuvinte, prin Biserică, adică prin slujitorii ei, se împărtășește și firii neînsufletite, precum și vietăților necuvântătoare, harul dumnezeiesc, în măsura în care le este de trebuință. Astfel, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, „orice faptură a lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de lepădat, dacă se ia cu mulțumire, căci se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune” (I Timotei 4,4-5). Firea văzută, care până acum era mai degrabă potrivnică omului, devine în felul acesta un mijloc prielnic de trai și un ajutor spre mântuire, fiind împreună părtaşă cu omul la preamărirea Ziditorului. Omul, împăcat din nou cu Dumnezeu, atrage cu sine toată zidirea, din nou, spre Dumnezeu și o apropie de El, pentru ca totul să fie străbătut și desăvârșit de harul dumnezeiesc. Ierurgiile pregătesc astfel și prevestesc făptura cea nouă care va să vie, transfigurarea creației sau acel „cer nou” și „pământ nou”, pe care le-a văzut Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în descoperirea primită (Apocalipsa 21,1) și pe care le așteptăm, potrivit făgăduinței, după sfârșitul veacului acestuia (II Petru 3,13).

Cum răspundem celor care disprețuiesc ierurgiile?

Puterea de înrâurire a lucrării dumnezeiești nu poate fi mărginită numai la sufletul omului. Căci omul este nu numai suflet, ci și trup, este o ființă legată de pământ și de întreaga fire văzută, în mijlocul căreia trăiește: trupul lui

e zidit din pământ, adică din aceleași elemente din care e alcătuită întreaga zidire, din aceasta își procură hrana și sursele de întreținere a ființei sale trupești, este înfrățit cu ea. Firea văzută trăiește, așadar, în om, face parte din alcătuirea ființei sale și trebuie deci sfințită ca și sufletul lui. Căci Mântuitorul nu este numai Mântuitor al sufletelor, ci și al trupurilor. Când mâncăm ceva sfințit, noi înșine ne sfințim și, dimpotrivă, dacă mâncăm ceva necurat, noi înșine ne întinăm. Sfințirea naturii este deci o condiție a sfințirii sufletului. Or, tocmai acesta este rostul sau scopul ierurgiilor.

Ierurgiile sunt tot atât de vechi ca și Biserica. Astfel, pe unele dintre ele le moștenim încă din Legea Veche, de pildă, curățirea femeii lăuze la patruzeci de zile după naștere (vezi Leviticul 12; Luca 2,22-24), pe altele le-a săvârșit Mântuitorul Însuși (tămăduirea bolnavilor, izgonirea duhurilor necurate, binecuvântarea pruncilor, a pâinii și a vinului ș.a.), și despre cele mai multe dintre ele ne vorbesc Sfinții Părinți și scriitorii bisericești din primele veacuri creștine, precum: Sfântul Iustin Martirul și Filosoful² și Tertulian³, în secolul al III-lea; Sfântul Vasile cel Mare⁴, în secolul al IV-lea ș.a. Rugăciunile pentru binecuvântarea și sfințirea apei (agheasma), a untdelemnului și a fructelor, sfeștaniei pentru ploaie ș.a. le găsim amintite chiar în cele mai vechi rânduieli și așezăminte bisericești, ca *Așezămintele Sfinților Apostoli*, din veacurile III-IV⁵, precum și în cele mai

---

² Sfântul Iustin Martirul, *Apologia I*, cap. 61, 65, în „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. II, Editura Institutului Biblic, București, 1980, p. 70.

³ Tertulian, *De baptismo*, cap. 7; *De corona militis*, cap. 3, 4 ș.a., Migne, *PL*, II.

⁴ Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Duh*, cap. 67, Migne, *PG*, XXXII.

⁵ Cart. VII, cap. 27, 42, 43; Cart. VIII, cap. 29, 40, 41, 42 ș.a. (în traducere românească de Pr. I. Mihălcescu, Pr. M. Pâslaru și Ec. G. Nițu, cu titlul *Scrierile Părinților Apostolici*, vol. II, 1928, pp. 196, 211, 254, 261 ș.u.).

și în chilii, așijderea și în casele mirenilor și toate ale lor. Această apă pe care Duhul Sfânt, prin rugăciunile preoților, o sfințește multe feluri de lucrări are, precum însăși ectenia sfințirii și rugăciunea mărturisesc. Că, prin stropirea ei, duhurile cele viclene din tot locul se gonesc și se iartă de păcatele cele mici de peste toate zilele, adică nălucirile diavolești, gândurile cele rele; iar mintea se curățește de lucrurile cele spurcate și îndreptată spre rugăciune se face; aduce dar paza, înmulțirea câștigului și îndeustulare; bolile gonește și dă sănătate trupească și sufletească. Și, mai pe scurt, să zicem: toți cei ce o primesc cu credință iau sfințenie și binecuvântare. Pentru aceasta dar datori sunteți și voi, preoților, să vă învățați enoriașii voștri să o primească cu credință, spre marele folos al lor.”⁷

Când se face „sfințirea cea mare” a apei?

La Bobotează, atât în ajun, când se sfințește apa cu care preoții binecuvântează apoi casele creștinilor, cântând troparul Botezului: „În Iordan, botezându-Te Tu, Doamne...”, cât și în însăși ziua Bobotezei, după Sfânta Liturghie, când se sfințește apa pe care o iau creștinii pe la casele lor pentru tot anul.

De ce se spune „sfințirea cea mare a apei”?

Pentru că apa de la Bobotează are o putere deosebită, fiind sfințită printr-o dublă chemare a Sfântului Duh în cursul rugăciunii de sfințire, sfințire ce are loc chiar în ziua în care Mântuitorul a sfințit apele, botezându-Se în Iordan. De aceea și slujba Aghesmei mari este mai lungă și mai fastuoasă decât cea a Aghesmei mici, iar cântările și rugăciunile ei pomenesc și preaslăvesc îndeosebi Botezul Domnului în Iordan.

---

⁷ *Molitfelnicul*, povățuirea dinaintea slujbei Aghesmei mici, ediția 1984, p. 167.